

NAŠ DOM.

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnine vred ene krome za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Kmetje, pozor na „Štajerca“!

(Iz celjske okolice.)

V celjski okolici, gori proti Vojniku in Novicerkvi in tudi v nekaterih krajih Savinjske doline je precej razširjen ptujski »Štajerc«. Kmetje, ali pa tudi veste kdo je »Štajerc«? Ali veste kdo je ustanovil ta list, kdo ga podpira in kakšen je njegov namen? Ne, tega vi ne veste, ker če bi vedeli, bi tega hinavkega lista ne mogli podpirati. Čujte torej!

Kdo je ustanovil „Štajerca“?

»Štajerca« so ustanovili naši največji verski in narodni nasprotniki na slovenskem Štajerskem, namreč nemškutarski in nemški trgovci s tem namenom, da bi preprečili ali vsaj ovirali organizacijo kmetskega ljudstva. Kmet je namreč tedaj močen, kadar je združen v dobrih kmetijskih združenjih, kjer dražje prodaja svoje pridelke in cenejše kupuje svoje potrebščine. V tem slučaju dene kmet sam ves dobiček v žep. A ta dobiček hoče imeti tudi nemškutarski trgovec, zato dela na to, da bi ti pri njem kupoval in njemu prodajal. Posledica tega je, da je strasten nasprotnik tvoje organizacije t. j. raznih kmetijskih društev, katera bi bila tebi v korist. In to nasprotstvo do tvoje organizacije je rodilo tudi »Štajerca«, s katerim zdaj tebe slepe in te hočejo popolnoma na-se navezati.

Kdo podpira „Štajerca“?

»Štajerca« podpirajo ravno tisti, kot so ga ustanovili, namreč nemškutarski in nemški trgovci. Ti trgovci so sami bogati ljudje, kateri so obogatili s tvojim denarjem, slovenski kmet! Ker ti svoje blago drago zaračunajo, o potem lahko dajo nekaj desetakov ali stotakov, da more izhajati v Ptuj ta gnusna »krota«. Iz tega tudi lahko izprevidiš, zakaj je »Štajerc« tako po ceni. Ti trgovci podpirajo torej »Štajerca«, a podpirajo in

naročujejo si tudi »Deutsche Wacht«, »Marburger Zeitung« itd. Ali pa veš tudi, ljubi kmet, kdo sta ta dva lista? Ta dva lista sta izmed najgrših listov v Avstriji, ki delata na to, da bi ljudje izstopili iz katoliške cerke in prestopili k luteranom. Celjska »Vahta« kar povečuje luteranstvo in v edni zadnjih številkih imenuje Lutro »die Nachtigall von Wittenberg« — vitenberskega slavčka. »Deutsche Wacht« in »Štajerc« morata torej biti zelo istih načel, ker ju podpirajo isti ljudje. Gotovo bo »Štajerc« začel s časoma tudi luteranstvo pridigovati. Leta 1899 so v Gradcu luteranski rogovileži na skrivnem sklenili, da hočejo poluteraniti vso Štajersko, pa to mora iti počasi in na tihoma; najprej v mestih, potem v trgih in nazadnje na deželi. To poslednje bo počasi prevzel »Štajerc«, zdaj si se ne upa. O tem načrtu smo zvedeli iz knjige luteranskega pastora Bräunlich. To so vam lisjaki! In ti, slovenski kmet, še boš podpiral »Štajerca« in pljuval v lastno skledo?

Kak namen ima „Štajerc“?

Rekel boš: »Saj »Štajerc« ne piše tako hudo; ma lepe povesti in novice.« O seveda, zdaj je sladek ko vas lovi, ko vas bo pa enkrat imel, bo začel grizti. O zdaj se oči zavija ta hudobni list in omiluje kaplane, ki morajo hoditi po biri in beračiti od hiše do hiše. Pravi, da naj bi se ta bira odpravila in denar vzel od dohodkov bogatih škofov ter razdelil med ubožnejše župnike in kaplane. O »Štajerc«, zakaj pa vidiš samo škofo, ki imajo nekaj tisoč dohodkov na leto? Zakaj pa ne vidiš tvojih prijateljev židov, ki imajo milijone dohodkov na leto? Zakaj ne vidiš svojih bogatih trgovcev, ki tudi devajo tisoče in tisoče v žep? Škofje podpirajo zidanje novih cerkev, dijake, reveže in vse dobrodelne namene. Koliko so dali že naš škof za cerkve! O tem bi vedli povedati v Čadramu, Vojniku, v Št. Juriju ob Taboru itd. No vidiš, ljubi kmet, če škof dajo za cerkev, je

potem tebi treba manj dati. Ali ni res tako? Škofje in duhovniki podpirajo dijake. Skoraj v vseh večjih mestih so zavodi, kjer dobijo dijaki zastoj, ali vsaj za znižano ceno stanovanje in hrano. Zato najbolj škofje skrbijo. No če pa za to škofje skrbijo, je treba tebi, ljubi kmet, manj plačevati. Ali ni res tako? Tak zavod v Mariboru je »malo semenišče«, v Ljubljani pa »Alojzijevišče«, take so dijaške kuhinje, kjer ubožni dijaki, kmetijski sinovi dobijo zastoj hrano. Kaj pa nemški in nemškutarski trgovci dajo za tvoje cerkve in tvoje dijake? Nič! A »Štajerca« podpirajo, da tebe zapeljujejo. In podpirajo še »Schulverein« in »Südmark«, da bodo ponemčili tvoje otroke, tebi pa vzeli posestvo. Veš, ljubi kmet, tako je in nič drugače.

No pa hinavski »Štajerc« le nič nikar ne zavijaj oči, ti si bratec nesramnega ljubljanskega »Rodoljuba«. »Rodoljub« pa pravi, da so duhovniki »žegnani berači«, ker hodijo po biri. O ljubi kmet, tisti se lahko norčujejo iz kaplanske bire, ki vsak mesec vlečejo stotake iz raznih blagajn. Kaplani bi tudi rajši stotake vlekli, kot po biri hodili. O »Štajerc«, ti boš kmalu v enem tiru z »Rodoljubom«. Zadnjič si enkrat prinesel lažnjiv dopis s »Ponikve«, da so ondi v cerkvi klopali in klobuke metali, kar vse ni bilo res. Ti »Štajerc« poročas o vseh liberalnih shodih, ki se gode na Štajarskem po receptu »Slov. Naroda«. Zato kmetje slovenski, bodite previdni, bodite oprezní, »Štajerc« vas bo čisto omajal v verskem oziru. A zapomnite si, omajal vas bo še bolj v narodnem oziru. »Štajerc« je podrepanik celjske »Vahte« in »Marburgerce« in pomaga graditi nemški most do Adrije. O kmetje, le pogledjte »Štajerceve« inzerate! Ondi se vam priporočajo le nemški trgovci, le nemški denarni zavodi. »Štajerc« torej hoče, da bi vi slovenski denar nosili le v nemške prodajnice, da bi si menda izposojevali denar le pri nemških denarnih zavodih. Na nemškem zaupnem shodu v Mariboru dne 5. oktobra letos je zastopnik »Štajerčev« povedal, da bo »Štajerc« pri prihodnjih volitvah delal za Nemce, torej za mestne gospode. Zdaj pa se hlina in pravi: »kmet s kmetom«. Vidite, kmetje slovenski, tako vas hočejo nemčurji in Nemci s časoma popolnoma spraviti pod svojo komando. In vi boste tako nespametni, da boste se naročali ta list? O ne, nikoli ne; kdor je pravi Slovenec in katoličan, ne more biti »Štajerčev« naročnik. Zato vrli kmetje slovenski, bodite pametni in vrzite ta hinavski list enkrat za vselej iz vaših krščanskih hiš. Da to storite, vam svetuje, vam priporoča vaš prijatelj iz celjske okolice.

Obljube ptujskega „Štajerca“ in njegovih bratov.

Jako neradi primemo za pero, kadar moramo »na sejem gnati« ptujskega bikeca. Tako neumnega in lažnjivega lista ni lahko najti na svetu, zatoorej bi se veliko rajši pomenili z našimi čitatelji o čem drugem. Toda molčati ne smemo, sicer bi naš list bil mutasti pes, ki ne laja, kadar tat gre k hiši. Tisti, ki imajo in berejo »Štajerca«, so dvojne vrste. Eni so hudobni, zagrizeni sovražniki slovenskega kmeta ali pa že tako zaslepljeni, da jim ni moči pomagati; drugi pa so dobri ljudje, pa priprosti, da ne vejo zakaj se gre. Na te pa ravno računí »giftna kropa«. »Štajerc« zna zvito pisati, posebno zdaj proti koncu leta, ko treba naročnike obdržati in novih nabrati. Zato je naša dolžnost, da ravno sedaj pokažemo slovenskim kmetom in delavcem volka v njegovi pravi koži. Oglejmo si danes kratko

„Štajerčev“ gospodarski program ali načrt.

»Štajerca« posebno v želodecú tiščijo posojilnice; seveda samo slovenske, kajti če bi naše posojilnice bile v nemčurskih rokah, potem bi bil »Štajerc« čisto zadovoljen, če bi tudi dvajset procentov obresti jemale. V 17. in 18. številki piše »Štajerc«, naj bi se v posojilnicah znižale obresti na 4 procen te in naj bi se odpravilo intabuliranje in drugi stroški pri posojilih. Mislite, da ima »Štajerc« to za resnico? No, tega on sam ne verjame in njegovi gospodje ravno narobe ravna jo. Spredaj graja posojilnice, zadaj pa med naznanili v vsaki številki priporoča — seveda za dobro plačo — celjsko in ptujsko mestno posojilnico, ki tudi jemlje ta po 5 do 5 in pol procentov obresti in si račúnja še druge stroške. Vsa »Štajerčeva« pisarija je tedaj prazna sleparija. Pa še nekaj več moramo povedati. Tudi mi nismo z dosedanjimi posojilnicami in hranilnicami čisto zadovoljni. Vse stojijo več ali manj na kapitalistični podlagi, to je, tako so napravljene, da nabirajo veliko množino denarja, od katerega pa kmetje nimajo veliko haska. Zato so po drugih deželah prijatelji kmetškega stanu začeli snovati drugačne posojilnice; imenujejo se po svojem ustanovitelju Raiffeizenove posojilnice. To so res prave kmetске posojilnice. Ustanovijo se naj, če je le mogoče, v vsaki fari. V rokah jih imajo pošteni posestniki, ki opravljajo pisarije zastoj. Jemljejo le po 4 ali k večjemu 4 in pol procen te. Če hoče kdo vložiti svoje krajcarje ali vzeti na poscdo, ni mu treba iti daleč v mesto, kjer se veliko potroši in s potom dan zamudi, ampak ima posojilnico v domačem kraju. Ves denar ostane doma, vsak svoj prislužek vinar shrani in mu rastejo obresti. Ljudje se navadijo varčnosti in dobijo bolj veselje do dela,

ko vidijo, da jim premoženje raste. Naši sosede na Gornjem in Srednjem Štajarskem že imajo več takih posojilnic, ki jemljejo zdaj od kraja 4 in pol procenta, pozneje se bodo te znižale, kadar se postavijo na trdne noge.

Glejte, to je nekaj za kmeta. Tega pa ni izmislil liberalni »Štajerc« in ne njegovi liberalni kramarski gospodje, ampak oni so največji sovražniki takih posojilnic. Tudi pri nas so rodoljubni možje začeli snovati take posojilnice in so tudi duhovniki pri tem pomagali, kajti duhovnik je šolan in živi med nami, zatorej ima dolžnost in priložnost, da podpira take reči. Celo pravični luteranci so pripoznali, koliko je vredno, če katoliški duhovnik deluje pri Raiff-eizenovih posojilnicah in drugih gospodarskih društvih. Pa pogledajte, kaj se je zgodilo! Zoper to so se vzdignili kakor črne vrane nemčurski odeluhi in neusmiljeno blatijo naše rodoljube, zlasti duhovščino. Snovanje posojilnic in drugih gospodarskih društev je pri nas silno težavno. In kdo je tega kriv? Nemčurji, ki hujskajo proti vsemu, kar ni za njihov žep; oni nam ne dajo potrebnih sol, da bi se izobrazili naši možje v gospodarstvu, oni podkopujejo krščansko poštenost in miroljubnost, ki je podlaga dobrega gospodarstva. Kjerkoli se snuje kakšno društvo, vsako bi moralo biti nemško, če tudi v tistem kraju ni ne enega Nemca. Če pa ni nemško, potem pa nič ne velja.

Dne 1. novembra l. 1900 je c. kr. namestnika v Gracu izdala poseben odlok, s katerim vabi katoliško duhovščino, naj pomaga snovati gospodarska društva zlasti zadrage. Zadrage se danes smatrajo za edini pomoček, da se reši kmetski stan in po drugih krajih že lepo cvetejo. Cesarska vlada hoče, da bi mašniki podpirali to, naši nemčurji okoli »Štajerca« in drugih nemčurskih listov pa za delo in trud duhovnike neusmiljeno obirajo in je še proti njim zastoj iskati pravice. Če se kje hoče ustanoviti kmetska zadruga, hitro nemčurski kramarji in oštirji začnejo hujskati in strašiti ljudi. Koliko si je že »Štajerc« jezik brusil zoper kmetsko zadrugo v Sinčivesi na Koroškem, ki tako izvrstno deluje! koliko psovka je že nametal na konsumna društva, ki so po drugih krajih pravi blagor za delavca in za kmeta! Na Angleškem so najbogatejši trgovci in vendar je tam bilo leta 1900 en tisoč šest sto štiri in trideset zadrug, med temi je bilo 1464 konsumnih društev.

Pri nas pa še enega konsumnega društva, ene zadrage ne morejo trpeti, ker bi to bilo v hasek kmetu in ne nemškemu gospodu. Na Nemškem se je združilo do 3000 kmetskih društev in si kmetje naročujejo skupaj gospodarske stroje, umetni gnoj, semenje, krmo itd. To kmetu pride veliko ceneje.

Pri nas pa so »Štajerčevi« gospodje čisto stekli, če kateremu Slovincu le na misel pride kaj takega. In ti ljudje se v »Štajercu« predrznejo slepiti kmete z lepimi besedami.

»Štajerc« piše, da se kmetu zavoljo davkov ne bi smelo posestvo prodati, plačal bi čisto malo davkov, dobil penzijo na stare dni in Bog ve kaj še. To je vse lepo in mi tudi želimo, da bi se bogatinom več naložilo na hrbet pa ne samo kmetom. Če pa ne bode nikdo davkov plačeval, tudi država ne bo mogla nič dati. »Štajerčeve« obljube so pač besede in nič druga. Volk ne more biti sit, pa koza cela. Mesto besed, gospodje, delajte poštenije s kmetom. Če »Štajerc« hoče, naj se omeji advokatom delo, smo pa mi tudi zato, da se brezvestnim trgovcem po postavi določijo meje, da ne bodo po svoji volji odirali kmeta in pa da bo kmet delal svojim pridelkom ceno, pa ne židovski špekulantje.

Glej, slovenski kmet, kako »Štajerčevi« hlačkari pišejo pa kako delajo. Ne zaupaj sladkim besedam! Ako si že zadosti poučen in poznaš ptujskega volka v ovčji koži, pouči svojega soseda ali prijatelja, ki se morda ni spregledal, naj mu pade luska iz oči in naj zapodi ptujskega sleparja, odkoder je prišel. Iz njegovih del ga boste spoznali.

Politični razgled.

Štajarski Nemci so imeli dne 5. t. m. v Mariboru in dne 6. t. m. v Radgoni shod zaupnih mož. Iz govorov, ki so se slišali na teh shodih, posnamemo, da Nemcem diši slovenski Spodnji Štajar, kakor mački topla pečenka. Njihovo delovanje v bližnjih letih bo, da ponemčijo Spodnji Štajar. Zato se ne smejo nastavljeti po uradih sinovi slovenskih starišev, ampak nemških; slovenske šole se morajo zatreti, okrajni zastopi morajo priti v nemške roke in pod vpliv meščanov in tržanov. Po domače lahko rečemo, na teh shodih se je izrekla želja, da pride slovenski Spodnji Štajar kmalu popolnoma v nemško posest. Bojevitemu shodu v Mariboru je predsedoval ptujski pek Ornik, ki sicer vedno trdi, da bi rad videl mir med Slovenci in Nemci. Na shodih se je imenoval tudi »Štajerc«. Pohvalili so ga, da ta list dela najboljše za nemške namene. Pri shodu v Mariboru je bil navzoč tudi »Štajerčev« urednik. In vendar bo »Štajerc« zopet trdil, da je prijatelj slovenskih kmetov! Kdor ima oči, naj vidi!

Plemenita vladarica. Mlada holandska kraljica Viljemina je otvorila holandski državni zbor s prestolnim govorom, v katerem je povdarjala, da naj krščanstvo bo temelj narodnega življenja.

Draga vojska. Vojska v Južni Afriki dela dvojne skrbi Angležem. Prvič jih že močno skrbi,

da bodo premagani, drugič pa, kje vzeti denar za vojskine potrebe. Vse državne blagajne so prazne. Zato želi finančni minister, da se kmalu državni zbor snide, morda bo ta iztaknil kje nove vire, da se napolnijo prazne blagajne.

Vojska v Južni Afriki. Angležem že prav pošteno prede. Ko so začeli vojsko, napadali so Bure. Sedaj so prišli tako daleč, da jih napadajo Buri in Angleži so veseli, ako se srečno branijo. Toda to je le redkokedaj, da bi se srečno branili. Angleži seveda večinoma poročajo, da so napad Burov junško odbili, kar pa je ali izmišljeno, ali pa, če je tudi res, brez pomena, ker Buri gledajo na to, da utrudijo Angleže s pogostimi napadi. Namen Burov je, upešati angleško vojsko z neprestanim nadlegovanjem. Jako nespametno bi bilo od Burov, ako bi sledili premaganemu sovražniku, da ga popolnoma pobijejo, ker bi na ta način gotovo naleteli na večje angleške čete, ki bi jih uničile. Zanimivo je posebno to, da se sedaj sliši, kako se Buri, dasi jih je v vojni mnogo manje nego Angležev, pojavljajo na vseh koncih in krajih, med tem ko se človeku dozdeva, kakor da bi velike angleške armade niti ne bilo v Južni Afriki. Najnovejše brzojavke poročajo, da se burski poveljnik Schepers s precej mnogoštevilnimi četami pomika proti jugu Transvaala. V istej smeri korakajo tudi čete poveljnika Bothe in Smutsa, katere se skušajo združiti s Scheepersom. Zanimivo je zopet, kako Angleži pripovedujejo, da bi bili kmalu (!) Scheepersa ujeli. Pa veste zakaj ga niso ujeli? Ker so bili Scheepersovi vojaki tako predrzni, da so streljali na Angleže in jih zapodili!!! Je že smola, da imajo ti šmentani burski vojaki celo — puške! O da, ako bi ne bilo burskih pušk, bili bi Angleži že marsikoga ulovili!

Gospodarske stvari.

Pepel kot izvrstno in ceno gnojilo travnikom in deteljiščem. Kaj je najcenejšega in največ vrednega, zavrača najrajši naš slovenski kmet. Žalost obide človeka, ko vidi, da kmetič, kateremu primanjkuje hlevskega gnoja, siplje pepel na cesto, v jarke in na druge kraje, kjer nima nobene vrednosti. Kedaj bomo že vendar prišli do spoznanja? Da se prepričaš, dragi rojak, hočem ti tukaj povedati, kakšne redilne snovi se nahajajo v pepelu. Pepel je bogat na kaliju, fosforovi kislini in apnu. Največ kalija (nad 15 odstotkov) se nahaja v bukovem pepelu, največ fosforove kisline ($4\frac{1}{2}$ odstotka) se pa nahaja v pepelu iz jelovega lesa, posebno iz smrek. Torej vidiš, da je pepel bogat skoraj na vseh tistih snoveh, katere potrebuje rastlina. Ako bi imel pepel še dušik v sebi (v podobi amonjaka ali solitarne kisline), pa bi ga morali pristevati k glavnim gnojilom. Pepel je izvrstno gnojilo za travnike in deteljišča; on

pospešuje, da trava in detelja bolj raste. Čudovito ugodno pospešuje pepel rast različnih detelj po travnikih. Kjer ni bilo prej nobene detelje videti, tam nam ona začne bujno rasti, če smo gnojili s pepelom. Ker vpliva pepel tako ugodno na rast detelje, izboljša se travniški pridelek v vsakem oziru. Zaradi primešane detelje je tako seno dosti bolj tečno. Prav dobro se nam obnaša pepel na deteljišču, posebno na večletni lucerni. Ako hočemo s pepelom postreči našim travnikom in deteljiščem, treba ga je v zadostni meri raztrositi. Če pepelimo premalo, ostane nam vse na vrhu; zemlja pridrži vse na vrhu in korenine dobijo premalo. Za en hektar potrebujemo 30—35 hektolitrov pepela. Pepel je trositi s p o m l a d i, kakor hitro začne zeleneti trava in detelja; trosi se pa pri vlažnem vremenu. Če si s pepelom dobro pognojil travnik, izda tako gnojenje tudi za več let. Če imaš premalo pepela, pa je bolje, da pognojiš vsako leto en del travnika. S takim gnojenjem začni tam, kjer je travnik najbolj pust. Zbirajte dragi slovenski kmetje pridno pepel, ker on je po ceni. Ne mečite ga na cesto in na druge nepripravne kraje, ker tisti, kateri ne mara pepela, tudi ne mara denarja; in ako vržeš pepel na cesto, vržeš tudi denar z njim. Razun navadnega lesnega pepela je poraben tudi premogov pepel, dasi je ta manj vreden. Veliko premogovega pepela odpade pri železničnih postajah in pri tovarnah. Ta pepel ima prav malo redilnih snovi v sebi, a dober je za rahljanje težke in mrzle zemlje. Dobro je tudi trositi premogov pepel pod živino, da se potem s takim gnojem rahlja težka in vlažna zemlja. Najbolj se da porabiti za kompost, katerega naši kmetovalci ravno tako malo poznajo, kakor gnojenje s pepelom. Ker ravno o pepelu govorimo, hočem še tudi omeniti pepel, ki je poraben za kompost, sam pa ima malo redilnih snovi. To je izlužen pepel. Njemu manjka posebno kalija, ki preide v lug. Z lugom, katerega več ne rabimo, kaže polivati kompost. Tako dragi bralec, sem ti povedal na kratko gnojenje s pepelom. Želim, da bi se ga poprijel in videl boš, da ti bo donášalo prijeten dobiček. Ivan Vuk.

Zgodnja trgategv. Kakšne so bile vinske letine v poprejšnjih stoletjih, nam je malo kaj znano, ker ni zapisano. Zanimivo pa je zvedeti, kako so v nekaterih letih zgodaj začeli brati. Leta 1420 se je v Burgundiji (na Francoskem) začelo branje dne 25. avgusta, l. 1422 pa 29. avgusta in l. 1434 dne 1. septembra. L. 1523 se je v pokrajini Dižon na Francoskem začela trgategv 26. avgusta, l. 1559 pa 4. septembra in tako tudi leta 1893. L. 1822 so začeli brati 2. septembra, l. 1816 pa, ko je bila lakota, so začeli brati šele 28. oktobra. — Dobro bi bilo, da bi si vsak vinar gradnik napravil posebno knjižico, kamor bi zapisoval: 1. Koliko vsako leto napreša mošta. 2. Ko-

liko stopinj je imel mošt in koliko pozneje vino. 3. Po čem je prodal mošt ali pozneje vino. 4. Dan in mesec, kadar je bral. 5. Kakšno vreme je bilo ob cvetu, potem v avgustu in septembru. 6. Koliko ga je stalo vse delo v vinogradu. — Tak zapisnik se lahko napravi brez vsakega truda in stroška, pa bi bil za pametno vinogradarstvo velike važnosti. Kako zanimivo bi bilo, če bi se pri kateri hiši n. pr. sto let vse to zapisovalo!

Trta. Ko perje odpade, je dobro odrezati ves nezrel les, ravno tako šibke mladike, ki niso za plemo. A končno odreži trto šele po najhujšem mrazu, ker ne veš, kaj ti bo pozebilo. Tudi ključi in cepiči se lahko sedaj narežejo in shranijo, a boljše je spomladi. Lahko sadiš in grobaš. V trtnici cepljenke in korenjake z zemljo prisuj.

Rak na drevesih. Da ohraniš tako drevo, katero je začel rak jesti, izreži kar najbolj poškodovani del, potem pa rano zamaži z ugašjenim mehkim apnom in trdno zaveži s kako cunj. Čez četrt ali pol leta namaži zopet z apnom in boš videl, da je drevo že začelo celiti, izrezana luknja bo počasi čisto zarasla, če jo večkrat obvežeš z apnom.

S čim se naj krmi kurec po zimi? Dajaj kuram po zimi večkrat tople hrane, posebno zjutraj tople krompirje pomešane z otrobi, opoldne in pred večerom jim pa vrzi koruze, ječmena ali ovsa. Koruza jim v mrazu posebno dobro dene. Opazilo se je, da po zimi koruzna zrna najprej poberejo, potem šele drugo zrnje, poleti pa drugo zrnje prej. To je znamenje, da treba kure po zimi malo drugače krmiti, kakor poleti. Dajaj jim tudi po zimi zelenjadi. Če ni snega, si že najdejo same pašo, če pa sneg zapade, pa jim dajaj vsaj cime od repe.

Začni varčevati!

Vsak začetek je težek, tudi začetek varčnosti. Življenje je res drago v sedanjih časih. Kako si naj človek kaj prihrani, posebno, ker se ponuja sto in sto priložnosti, da izdamo denar, le ena ali pa nobena, da si ga zaslužimo.

Dragi moj, začni! Moraš začeti shranjevati, ako hočeš kaj imeti. To je edino potrebno. To ti bo vzbudilo varčnost in željo, da si kaj prihraniš. Začni s krajcarjem. »Iz malega raste veliko.« »Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.« — Krajcar do krajcarja stotak.

Začni pa že v mladosti, začni že kot otrok. Sicer si otrok tega ne domisli, zato pa ga naj napeljujejo stariši in vzgojitelji k varčnosti ali štedljivosti. »Slovenski Učitelj« je v svoji 17. številki II. letnika objavil o tem jako poučljiv članek pod naslovom »Varčni otroci«. Članek je pisan učiteljem. Mi pa obračamo tukaj njegove besede na stariše in jih opozarjamo, da otrokom kažejo

pri vsaki priložnosti, kaj je varčnost, da je namreč varčnost krščanska čednost, ki varno hodi v sredi med skopostjo in zapravljivostjo. Zato naj jih stariši enako odvrčajo od zapravljanja, kakor od strastnega stiskanja. Posvarijo naj otroka, če so opazili, da je kaj brez potrebe izdal; a opozorijo naj ga tudi o posebni priložnosti, da naj kaj dá iz prihranjene lastnine za kako reč, ki jo sam potrebuje, ali pa za kake dobre namene, n. pr. malo miloščino, ko je bil pri sv. birmi, pri prvem sv. obhajilu, ob godu itd. Zato naj bi, vsaj v prvih letih, otroci vselej vprašali doma ali v šoli, kadar hočejo kak denar izdati, da se učijo modre porabe.

Navajajo naj jim večkrat tudi vzroke, zakaj naj bodo varčni. Povedo naj jim, kako težko se prisluzi denar in kako je torej nespametno, ga lahkomišelnostjo zapravljati. Posebej bo treba večkrat opozoriti na škodljivost sladkosnednosti, nasproti pa na veliko korist, ki jo donaja zdržnost in premagovanje samega sebe, ter red v vsem vedenju in še posebej pri življanju. Ne bo preveč, čestokrat povdarjati tudi gospodarsko stran: koliko si otrok lahko prihrani v nekaterih letih, ako začne zgodaj varčevati, čeravno le po malem, in kako prav mu utegne priti v poznejših letih.

Druga naloga pa je, da se otrokom dejansko dopove in pokaže, kako naj varčujejo. Skrbni stariši bodo morda še sami prevzeli ta trud, da posredujejo nakladanje malih prispevkov, bodisi po šolski, poštni ali kaki drugi hranilnici, ki pošteno deluje v dotičnem kraju.

Malo reči je v sedanjih dneh tako imenitne važnosti, kakor modra štedljivost; zaslugo veliko si torej pridobi sleherni vzgojitelj, kateri z besedo in dejanjem navaja mladino k tej čednosti. Večletna skušnja nas uči, da v vsakem kraju so najboljši mladeniči in najpoštenejši možje oni, kateri znajo pametno štediti.

Kako moraš hranjevati v poznejših letih?

Navadno zbiramo svoje krajcarje v skrinjici do krone ali goldinarja. Stare ženice si zavezujejo svoj denar v robec ali pa si delajo iz starih nogavic prav prilično možnjico. To pa je le samo za začetek dobro, ali pa za tak sučaj, da ta denar služi za vsakdanje potrebe. Ako ti pa začne ta kupček rasti, potem pa ga ne pusti na noben način doma. Kaj ti bo ležal denar doma brez haska? Minuli so tisti časi, v katerih so ljudje nabirali desetice, križarke in rumenjake v piskrih ali drugih posodicah ter jih zakopavali pod prag, ali v kleti pod sode ali na vrtu pod kako drevo. Kako neumno bi bilo to! Kmetič si je shranjeval z veliko skrbjo svoj denar ter ga zakopal. Skrival ga je tudi pred ženo in otroci. Po njegovi nagli smrti so iskali denar pa ga niso našli, ker niso vedeli zanj. Potem se je posestvo prodalo. Veliko let pozneje je našel drugi gospodar zakopan denar,

ko je podiral staro zidovje. Kolikokrat se je zgodilo, da je tako prišel posebno papirnat denar ob veljavo. Zgodilo se je, da si je nekdo drugi hranjeval svoj denar v starih škaticah za smodke. Imel jih je celi kup nastavljenih v kotu v svoji hiši. Zvita buča! Kdo bo iskal tukaj denar? Pa kaj se zgodi? Ženi zmanjka enkrat suhih tresčic za podžiganje. Ker moža ni bilo doma, se spravi nad škatice, jih zdrobi in hajd z njimi v peč. Kako so gorele in plapolale! Zgorele so in z njimi je zgorel tudi možev zaklad. Nek tretji pa si je skrival svoj denar pod podšiv svojega starega klobuka. Ker pa žena tega ni vedela, prodala je nepotrební klobuk neznanemu krošnjariju. Zginil je z njim ves zaklad.

Tako ne smeš hranjevati. Tako kupičiti denar, je nespametno. Tudi ni pametno, če zbiraš v kakem štedilniku srebrni ali pa zlat denar. Če ga odpreš danes ali za deset ali za petdeset let, našel boš le tisto, kar si vložil. Haska nimaš nobenega. To je mrtev denar. To se pravi zaklad zakopati. Treba pa je, »dati srebro menjalcem«, treba je »gospodariti in napraviti pet drugih talentov« — pa vsikdar le samo na pošten način.

Razne novice in druge reči.

Iz Sv. Ilja v Slov. gor. Predragi »Naš Dom«! Iz raznovrstnih župnij in občin si dobil pozdrave. Po vsem Slovenskem, kamor si prišel, so te z veseljem sprejeli. Ali naj mi, kot obmejni Slovenci, ostanemo tako hladnokrvni, da ti ne pošljemo nobenega pozdrava? Ne, tudi mi ti prinašamo pozdrave. V prvi vrsti sprejmi pozdrave od nas mladeničev, ki te bomo marljivo razširjali, posebno ob novem letu, da ne bode ne enega slovenskega mladeniča, ki bi ne prebiral z veseljem tega prekornega lista. V drugi vrsti te pozdravljajo tukajšnja dekleta, čeravno jih ni dosti kot naročnic, pa vendar upamo, da bodo tudi naša slovenska dekleta kmalu začela z veseljem segati po tebi. S kratko besedo, vsi te pozdravljamo v svoji sredini: mladeniči, dekleta, možje in žene. Vsi smo veseli tvojega tako veličastnega razcvita, bodi torej pozdravljen od nas vseh. Mi si bomo prizadevali po vseh močeh, da ne bo po novem letu ne ene hiše, čez katere prag ne bi priromal »Naš Dom«, katerega geslo je: Vse za vero, dom, cesarja, in kateri ima prelepi izrek Slomškov: »Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike«. S temi besedami končam danes svoj prvi pozdrav tebi, dragi »Naš Dom«, v imenu svojih vrlih tovarišev in tvojih naročnikov.

Sentiljski mladenič.

Sv. Jurij na Ščavnici. Kmetje pozor! Tako kliče »Štajerc v štev. z dne 8. sept. t. l. Piše namreč, kako ceno se dobiva nadalje njegov častnik

(mesto častnik). Slišite torej, kako hitro je iz Štajerca častnik ali oficir postal! Verujte mi dragi čitatelji »Našega Doma«, celih 10 dni sem premišljeval, kje se je on tako hrabro bojeval, da je tako visoko šaržo dosegel, da se sme častnika, oficirja, imenovati; pa naenkrat se domislim, da se je ravno dne 8. sept. t. l. bojeval na dveh straneh z jurjevskim gasilnim društvom; torej si najbrž domišlja, da je to junaško društvo premagal in mu zlate »kolirje« porezal, po katerih se mu presneto sline cediijo. — Ker si je torej »Štajerc« tako visoko šaržo prifehtal, si misli menda, da bo odslej ne samo prostak in nerazumnik, temveč, vsa slovenska inteligenca segla po njem.

Jareninski mladeniči so užili dne 15. sept. in dne 29. sept. veliko veselja. Mladeniška slavnost se je tako lepo izvršila, da bi se pač lepše ne bi mogla. Gotovo jo bo pomnil vsak mladenič, ki se je je bil udeležil, vse svoje žive dni. Največ veselja je naredila našim mladeničem igra »Egipovski Jožef«. Z veliko gorečnostjo so se učili mladeniči-igralci. Trud ni bil zastoj. Ko so v nedeljo prvokrat nastopili, so s svojo izvrstno igro vse iznenadili. Marsikdo je takrat rekel: »Kaj tako izvrstnega nisem pričakoval od naših mladeničev.« Še izvrstnejše so igrali v nedeljo dne 29. septembra. Prišlo je zopet do 300 ljudi. V svoji sredi smo imeli zopet nekaj vrlih Jakobčanov in Arnovčanov; posebno pa so nas razveselili tokrat naši sosedje Spodnjekungotčani, ki so tudi prišli k nam v večjem številu. Tako je prav! Le združimo se Slovenci ob meji. Kadar bomo zopet obhajali kako slavnost, pa le pridite k nam! V Jarenini še imamo vedno kaj lepega, veselega, kar zabava in blaži srce. Tokrat so jareninski pevci lepo popevali med posameznimi dejanji. — Mladeniči-igralci so bili vsak na svojem mestu. Ta večer so se še posebno potrudili, da so ganljive prizore v igri v resnici ganljivo predstavljali. Silno nam je dopadel očaj Jakob (68letni Jož. Karner), zares izborna je igral sin Jožef (Fr. Sekol), kaj ljubeznjiv je bil mali Benjamin (Fr. Zupanič), naravno in živo so igrali bratje Juda (K. Šabeder), Ruben (Ant. Sekol), Simeon (P. Prečdilo), Gad (Fr. Šparl), Dan (R. Ferlinc) in ostali peteri bratje (Ig. Lorbec, Miha Kocbek, Fr. Štraser, J. Deučer in Jan Muhič); dobro so nastopili trije madjanski kupci, oba svetovalca Faraonova, Faraon sam (Jan. Šraj) je pokazal vso svojo moč in oblast; trije modrijani in veliki točaj (M. Ciner) so nam dopadli; kaj izvrsten je bil tudi Jusuf, služabnik Jožefov (Fr. Lorber); dobro sta izvršila svojo nalogo še dva sodelavca pri igri (Miha Sekol in Alojzij Zupanič). Vsa čast torej našim vrlim mladeničem! Pokazalo se je, da ima naša mladeniška zveza same vrle ude. Naj bi njih število vedno bolj naraščalo. V nedeljo, dne 13. oktobra ima mladeniška zveza v Čitalnici zopet svoj podučni

shod. Pridite vsi poštene mladeniči na ta shod. Združimo se, učimo in navdušujemo se za vse dobro in koristno, da nas bo vesela cerkev in slovenska domovina!

Iz Gornje savinske doline. (Razno-terosti). Tožil mi je nekdo zadnjič, da »Nas Dom« nič iz naših krajev ne prinese. Zato sem vzel torbico, da kaj nabere in res sem toliko nabral, da sem že malho potreboval, da vse spravim v njo. Kakor sem že radoveden — tako drugi pravijo — tudi rad povem, kar zvem, in vam iz torbice in malhe razložim, kar imam. — Volitve so bile v Mozirju in tukaj so liberalčki pogoreli, kakor bi s samo suho praprotjo podkuril. Rečiški župan, znani Bohač, je odstopil, ker je že menda čutil, da se mu že trese županski stolček, ali pa ga ne mika več iz svoje graščine med kmete, od katerih je obogatel in se rajši družil z jungovci. Žagar goriški je sila skrbel za social-demokrata znanega Horvateka in pobiral milodarov med svojimi tovariši. To je slovenska gornjegrajskega jungovstva zavednost, kaj ne! In ti gospodje vedno tožijo, da imajo premalo plače — in breznarodne mokraške ljudi in kakor »Domovina« piše, Nemce, naše najbolj zagrizene nasprotnike in njihove liste s slovenskim denarjem podpirajo. Naj bi rajši pobirali, da bi tiste tisočake plačali, ki jih še dolgujejo pri svojem domačem listu, ki je odpotoval, ker menda zato se mu »Popotnik« pravi. Šmartna, Bočna in slavni sv. Frančišek, odkar gori regira vse od župnika do mežnarja Čuježev Jože, so imeli volitve. In naj si je Grozni Ivan in s plesnivo praprotjo poštipan Čuježev Jože, Rak in znani »znucan šribar« iz Gornjega grada, in vse drugo neumno liberalstvo bilo na nogah — so vendar zavedni naši kmetje zmagali. Prav tako! In zato sem mislil, treba zahvaliti, in iti na božjo pot, katera, kakor sem bral v »Slov. Gospodarju« in v »Planinskem Vestniku« nobena ne bo, kakor pod — Ojstrico. Zakaj povsod sem našel prostora, gori omenjena lista pa pišeta, da bo zaradi pritiska romarjev treba zidati več kočo Kocbeku. Ali glej šmenta, kar že z romarsko palico v roki in malho svojo zvem, da letos še razen teh »najpobožnejših« romarjev, kateri slušajo Kumrovega Tona in se po njegovih besedah ravnaajo, da je vse eno ali se gre v cerkev ali na planine — se ni bilo gori nobenega drugega. Zakaj letos še nobenkrat se ni gori maševalo! Tako je, si mislim, smo daleč prišli. Gospodje jungovci in šribarji ne marajo za duhovnika — in é, saj je znano. — Še je nekaj v torbici in to še drugokrat izpraznim. ?

Kaj se je zgodilo na Koroškem? V Šmihelu nad Pliberkom se je ustanovila mlekarica. Dobri in razumni kmetje se je bodo oprijeli, kratkovidni in hudobni ji bodo nasprototovali. — V Ribnici pri Hodisjah so našli

v Walherjevem kamenolomu delavca J. Hamersšala mrtvega. Ljubil je žganje. Zadela ga je kap. — V Št. Jakobu v Rožu je bilo dne 22. sept. zelo veselo. Blagoslovil se je »Narodni dom«, in podružnica sv. Cirila in Metoda je naredila veselico. Predstavljala se je igra »Zamujeni vlak«, ki je vzbudila mnogo smeha. — V Rožeku je bil na dan sv. Mihaela sejem. Na sejmu je bila samo ena krava. Kupca ni bilo nobenega. — V Žabnici je bilo premiranje ovnov in ovc. Kmetijska družba je dala majhno svoto 200 kron v darilo. — Dva otroka sta zgorela v širnici neki delavki, ko jih je zavoljo dela na polju pustila sama doma. — Celovška mlekarica prične dne 1. novembra delovati. — Železnico iz Sinčevasi v Železno Kaplo so začeli zidati in sicer med Dobrovasjo in Miklavcem. — Šola v Kotljah je razširjena v dvorazrednico.

V St. Jurju ob juž. žel. ustanovljena kmetijska zadruga bode sprva odjemala seno, slamo in škopo. Na seno ima že velika naročila.

Po glavi je dobil. »Štajerc« je ves zmešan in divji zavoljo zadnjega našega uvodnega članka. Kakor sčene milo cvili, kaj je naredil, da ga tako žalimo, potem pa si po svoji stari navadi pomaga z lažjo in obrekovanjem. On piše, kakor da bi mi bili zoper zboljšanje kmetskega stanu, mesto da bi ovrgel, kar smo mi trdili, da njegovi očetje delajo ravno nasprotno, kakor pišejo. Kar sploh ima »Štajerc« v svojem »programu« dobrega in mogočega za kmeta, tega ni izmislil on, ampak se je že stokrat pisalo v naših listih in povedalo na naših shodih in so tirjali v deželnem in državnem zboru naši poslanci, pa zastoj, ker tega ne pustijo nemški liberalci, oni gospodje, katerih sinček je »Štajerc«. Zadnjič smo se dotaknili le volilne pravice in »Štajerc« tega ne more ovreči, ampak nas rajši psuje. »Štajerc«, ti pišeš, kmet s kmetom, tvoji gospodje pa povsod hočejo dobiti oblast v roke in napraviti kmeta za svojega hlapca. To se je nedavno zopet pokazalo pri občinskih volitvah blizu sv. Marjete ob Pesnici. Tje se je naselil nek Posilinemec iz Maribora in že prvo leto je hotel postati župan, pa se je opekel. »Štajerc«, ti dajaj nauke svojim Ptujčanom, Mariboržanom itd. nas kmete pa pusti pri miru, ker ti le norec kaj verjame.

Kmetje naj cigare kadijo. Zadnji »Štajerc« hujska, naj kmetje kaplanom nič zbirce ne dajo. Zakaj? Zato da si potem lahko »Štajerca« naročijo in da bodo cigare kadili. Črna kramarska duša gleda pač iz »Štajerca« na vse luknje. Seveda to bi bilo nekaj, mesto da bi zbirco dali, naj kmetje tisto rajši znosijo v nemčurske trafike in šnopsotike. S tem bo kmetom silno veliko pomagano. Pač res, velik prijatelj kmetov si ti, »Štajerc«.

Angel varuh malih. »Miru« se poroča iz Tinj: Tameševo gostilno ob celovški cesti zdaj nekoliko popravljajo. Da bi popravili žlebič ob strehi, napravili so zidarji visok »rušt« do strehe. Dne 17. t. m. prigodilo se je pa, da sta se domača, okrog pet let stara otroka igrala z neko kroglo in sicer ravno pod zidarskim odrom. Naenkrat otrokoma krogla izleti izpod »rušta« na prosto in oba otroka se zaženeta za njo. Kmalu potem se zidarski oder, katerega so tesarji pri vlačanju lesovja na streho preveliko zrahljali, podere, in vsi štirje na odru se nahajajoči zidarji padejo s strešne višave ob enem z odrom na tla ravno tja, kjer sta se malo poprej otroka igrala. Da bi se otroka ne bila prej odstranila, ne ušla bi gotovi smrti. Ali ni to jasen dokaz, da je otroški angel varuh jima kroglo odvalil na prosto in ju obvaroval strašne smrti? Od zidarjev, ki so tako globoko padli, ostali so trije nepoškodovani, le četrti, Janez Korak, si je, ker se je hotel pred padcem pri oknu vjeti in si roko nabodel na železni okenski kegel, iztrgal na levi roki velik kos mesa, tako da nekaj časa ne bo mogel delati.

Dojenec z brkami. Petrograjski listi poročajo, da je kmetica Zmajeva iz vasi Tosno prinesla v mesto štiri mesece starega dojenca, ki ima že znatne — brke, za katere bi ga marsikak mož zavidal. Otroka je sprejel v rejo neki brivec, da si dela ž njim reklamo.

Most med Brežicami in Krško vasjo čez Savo in Krko je sklenila graditi občina Brežice. Most bo dolg po sedanjem načrtu blizu 500 m in se proračunavajo stroški na okroglo 500.000 K. Most bi bil tako izpeljan, da bi vezal tri kronovine. Cesta od Krške vasi do novega drž. mostu bi se morala preložiti na levi breg. Most bi bil železen s kamenitimi podstavki.

Trgatev je v Sremiču — za Savo — že končana. Dolgotrajno deževje je zakrivilo sicer, da je grozde jelo pred časom pokati. Zato se je pridno podbiral. A prava trgatev se je začela zdaj, ko je nastopilo toplo vreme. Naši vinogradniki so jako zadovoljni. Zato se je slišalo streljati na desnem in levem bregu Save. Prenovljeni vinogradi so obrodili imenitno; kapljica je prav dobra. Kupci je bodo veseli.

Na Stranica se je minolo leto oženil neki vdovec s Frankolovega. Ženin je krojač, nevesta pa šivilja. Čez pol leta je mlada žena zapustila priletnega moža in sedaj živi pri svoji materi v Brdeah. Zvečer 26. septembra je odzunaj nekdo s puško vstrelil skoz okno v sobo. Krogla je ženi prevrtala desno ramo ter na svojem potu dalje obtičala v steni. Kdo je zlikovec? Iz Celja je prišlo poročilo, da je tam pri sodišču mož obstreljenke bil zatožil — samega sebe.

Avstrijska vojska. V avstrijski vojski je 430 tisoč Slovanov, 227 tisoč Nemcev, 120 tisoč

Madžarov, 84 tisoč Rumunov, 14 tisoč Italijanov. Med Slovani je največ Čehov, namreč 174 tisoč, Poljakov je 78 tisoč, Rusinov 75 tisoč, Hrvatov in Srbov tudi 75 tisoč, Slovencev pa 28 tisoč. Kakor je iz tega razvidno, je Slovanov v avstrijski armadi skoro enkrat več kakor Nemcev; ravno tako je z davki, samo kjer se gre za pravice in kjer je kaj mastnega dobiti, tam je Nemec prvi.

Ej, ej, glejte no! Bilo je dne 5. oktobra v Mariboru. V nemškem kazinu so sedeli nemški gospodje iz celega Spodnjega Štajarja. In sedeli so pe k Ornik, in ženir Nagy, učitelj Sedlaček, advokat dr. Ambrositsch, advokat dr. Schmderer, advokat dr. Kokoschinnegg, advokat dr. Edi Glantschnigg, advokat dr. Wolffhardt, meščan Girstmayer, profesor dr. Pommer, fabrikant Erber, trgovec Kasper, učitelj Gassarek, nadiženir Valenta in in urednik »Štajerca«, ki se imenuje tudi prijatelj kmeta. A na zborovanju ni bilo ne enega kmeta, pač pa vse polno nemških advokatov, profesorjev, učiteljev, fabrikantov, trgovcev. Komandant je bil ta večer ptujski pek Ornik. Govorili so tudi o »Štajercu«. Eden govornikov je rekel: »Dobrega nemškega duha je v slovenskem jeziku pisan »Štajerc«. Volitve v Štorah (ki so izpale za tamošnje nemške fabrike ugodno) so njegova zasluga. Vsa sredstva, ki so na razpolago, morajo Nemci porabiti v boju proti Slovincem....« Torej »Štajerc« je sredstvo v boju proti Slovincem?!! Ej, ej! In vstal je še en drugi gospod in povdarjal: »Štajerc« bode pri volitvah uspešno podpiral Nemce.« Torej ne slovenskih kmetov?? Ej, ej! Nemški advokati, trgovci, fabrikanti, obrtniki hvalijo »Štajerca«. Saj jih bo pri vsakih volitvah podpiral! Torej ne slovenskih kmetov?? Ej, ej, glejte no!

Iz Šmarja pri Jelšah. V zadnjem »Štajercu« je neki dopis iz našega okraja proti kmetijski zadrugi v Št. Jurju ob južni železnici. Toda vsakdo ve, da je dopisnik v Št. Jurju doma in da se je tam spisal dopis. Slepri pri vsem svojem delovanju tudi v »Štajercu« mora slepariti. Kmetijska zadruga mu je torej na poti! Mi poznamo razmere v Št. Jurju le od daleč, zato ne bomo o vsem govorili, kar kvasi dopisnik v ptujskem lističu. Le toliko rečemo: Dopisun, ako ti je res blagor kmetov pri srcu, potem ne blati kmetskega društva pred celim svetom. Ampak pristopi k društvu in pomagaj mu na noge. Ako vidiš napake, odpravi jih, kmetje se ti ne bodo ustavljali. Nam kmetom gre slabo, ne draži nas, ampak pomagaj nam! Hujskati zna vsaki tepec, toda s tem nam kmetom ni nič pomagano.

Velik požar. V Gorenji vasi pri Ribnici na Kranjskem je zadnjo soboto uničil požar 69 poslopij. Škode je 100.000 K, a zavarovani so bili posestniki le za 32.000 K.

„Smo li mi kmete nalagali?“ Tako vpraša zadnji ptujski »Štajerc« na 1. strani plašljivo svoje čitatelje. Odgovor: Že brezštevilmokrat! Ali ne veš, kako si kmete nalagal z reguliranjem Pesnice? Povedal si, da so nemški gospodje že vse pripravili, pa je bila laž. Toda tvoja pamet je kratka, zato te hočemo spomniti samo na laži iz tvojega zadnjega lista. Ti praviš, da je prišlo na kant kmetijsko društvo v Stranicah. Laž je to, ker tam takega društva ni bilo. Ti praviš, da je prišlo kmetijsko društvo v Verpetah na kant. Laž je to, ker tam takega društva nikoli ni bilo. Ti praviš, da je prišlo kmetijsko društvo v Šošanju na kant. Laž je to, ker je društvo prostovoljno in z dobičkom prodalo svoje imetje trgovcu. Ti praviš, da je prišlo kmetijsko društvo v Grižah na kant. Laž je to, bi skoraj rekli, kajti kdor se trikrat zlaže, se gotovo tudi četrtokrat. Toda zgodovine tega društva mi ne poznamo, pač pa vemo, da je bilo v rokah prijateljev »Štajerčevih«, in da ni bilo v slovenskih narodnih rokah. Zlagal si se nadalje, da bi bil g. župnik Mikuš najbogatejši župnik v naši škofiji. Zlagal si se, ko si mu pripisal, da ima 50.000 gld. premoženja. Tako bogati dandanes lahko le kramarji, »Štajerčevi« krušni očetje, postanejo. — Mislimo, da imaš zadosti. Trkaj se na prsa in milo reči: »Slovenski kmetje, odpustite, odpustite! Stara navada železna srajca! Ne verjamite mi ničesar več, ker se vam tolikokrat zlažem!«

Kmetom ne more pomagati. Zadnja šte- »Štajerca« prinaša na strani 2. te le resnične besede: »Ako pa ‚Naš Dom‘ pravi: ‚Štajerc‘ je sam ubog zlodej, on ne more kmetom nič dati, kar jim obljublja, ima tu ‚Naš Dom‘ prav. Ne! Štajerc ne more kmetom pomagati, ampak kmečki stan sam si zamore svoj žalostni položaj izboljšati, in sicer s tem, da skupaj drži in primerne zahteve stavi.« — Tako pametnih in resničnih besed še »Štajerc« ni zapisal, odkar izhaja. Da, res je, »Štajerc« kmetom ne more pomagati. Samo to še bi lahko dostavil: »Štajerc« zaradi tega kmetom ne more pomagati, ker ne sme. Od nemških in nemškutarskih kramarjev ustanovljen, od njih ima sedaj svoje plačilo, oni ga zalagajo z denarjem in dopisi. »Štajerc« kmetu ne more pomagati.

Iz Sovjeka pri Sv. Juriju ob Ščavnici nam pišejo: Zopet se zaganja nekdo v zadnjem »Štajercu« v načelnika našega požarnega društva in tajnika. Teh napadov ne bomo odbijali, ker so nam preneumni in pretočiji. S takimi spisi se nam kmetom nič ne pomaga, ampak se dela v fari samo svaja. Pošteni možje, držimo vkup, »Štajerčevih« žganičarjev in zakonskih prelamljalcev pa se ogibajmo in zopet bode mir v naši fari!

Vilice v glavo. Klobučarski pomočnik Karl Vehovek in narednik Franc Hajnsič sta se nekje

v Mariboru skregala. Vehonek je ravno jedel z vilicami. Ko mu je zavrela kri, skočil je kvišku ter zabodel Hajnsiču vilice v glavo z drugim udarcem pa mu izbil zob. Hajnsič je nevarno ranjen. Vehoneka pa si je izposodilo okrožno sodišče ter ga vtaknilo v luknjo.

Vlak je obtičal. Dne 8. okt. je obtičal pri Spielfeldu poštni vlak, ki bi moral biti $\frac{3}{4}$ zjutraj v Mariboru. Bil je preobložen.

Ne dajajte otrokom vina! Te dni so v Gaberjih neki stariši dali svojemu otroku piti mnogo vina; kmalu potem pa se je otrok začel nagibati na stran, obraz mu je postajal moder in v kratkem je izdihnil. Zdravniki so spoznali, da je dete zadela kap zaradi preobilnega pitja vina.

Nameravan napad na papeža? V Rimu so prijeli nekega Dalmatinca Glavinovicha, Italijana, ker se je priklatil v Rim, kakor pišejo laški listi, z namenom, da umori papeža in enega kardinala radi premembe pri zavodu sv. Jeronima, češ, da je naperjena proti Dalmatincem. Glavinovich, ki šteje še le 23 let ter je imel 1. oktobra iti k vojakom, ima že burno življenje za seboj ter se klati po raznih državah na jugu. Pri njem so našli dobro brušeno britev. Glavinovich se je klátil zadnje dni mnogo okoli Vatikana. Kaznovan bo, ker nosi seboj nevarno orožje, k večjemu na 3 mesece zapora. Potem ga izženejo iz Italije.

Skala ubila človeka. Na cementnem podjetju v Mojstrani na Kranjskem se je dogodila grozna nesreča. Utrgala se je namreč 600 kg. težka skala, ki se je zvalila na nekega laškega delavca in ga ubila.

V enem letu delavec in milijonar. V zahodni Mehiki vzbuja v zadnjem času veliko zanimanje neki Pedro Alvarado, kateri je bil še pred tri četrt leta navaden delavec, sedaj pa znašajo njegovi mesečni dohodki 500.000 gld. Našel je namreč silno bogat rov. Alvarado je baje jako radodaren. Ves svoj denar pa ima doma, mesto da bi ga naložil v kaki banki. Zunaj ga spremlja vedno osem orožnikov, ker nosi seboj vsaj 500.000 gld. V Parkaisu zida mladi milijonar krasno, veliko palačo-holnišnico. Tudi cerkev je že sezidal.

Grozen dvoboj. Iz Madrida se poroča: Polkovnik Caton in major Velazquer sta se sprla. Nasledek je bil dvoboj. Dvobojevalci so se zmenili, da vsak dvobojevalec 14-krat ustrelji! Pri dvoboju ni nobena krogla zgrešila. Oba dvobojevnika sta krvavela iz mnogih ran in že sta omedlela. Z raznimi krepčilnimi sredstvi so ju zopet vzdramili in zopet sta pričela streljati drug na drugega. Dvoboju je bil konec, ko je majorja zadela krogla v glavo, da se je mrtev zgrudil. Čemu neki to?

Prijeti ponarejalci denarja. Policija v Zagrebu je prišla na sled mnogostevilni družbi, ki je izdelovala in izdajala ponarejen denar po 20 kron. Nekega zagrebskega gostilničarja in ne-

kega mlinarja Curhaljeka s Kranjskega so že zaprli. Zagrebški listi pravijo, da se bode preiskava raztegnila tudi na Krško.

Kuga v Indiji. Iz mesta Hubli v Indiji se poroča, da je tam umrl dne 20. avgusta jezuit P. Leon Perrig za kugo, ki jo je dobil, ko je prevideval bolnike. Nekaj tednov pred njegovo smrtjo se je kuga bila v njegovem kraju zelo razširila. V enem mesecu je tam umrlo 20% tamošnjih kristjanov. P. Perrig ni dočakal, da preneha ta strašna bolezen. Ravno kar je pokopal šestdesetega svojega vernika — 58 jih je dejal sam v sveto olje — lotila se je kuga tudi njega. Nezvestnega so ga prinesli s pokopališča v mesto. Prihodnje jutro je bil 39-letni redovnik že mrtev.

Junaški pritlikavec. Amerikanci so zelo veseli, ker so na Filipinih ujeli pritlikavca Puceto. Ta pritlikavec je 60 let star in je visok 91 centimetrov. Vsled svoje male postave je v boju za neodvisnost Filipin Amerikancem naredil veliko škode. Priplazil se je v bližino ameriških straž, ne da bi ga straže opazile in postreljal je tako nad 100 ameriških vojakov. Sedaj je tega junaškega pritlikavca ujel ameriški vojak Henry Stepler, ki ga je prinesel svojim tovarišem, držeč ga pod svojo ramo. Vlada je Steplerju dala pritlikavca v dar in sedaj roma Stepler s slavnim pritlikavcem po ameriških mestih in ga kaže ljudem za drag denar. Stepler bode v najkrajšem času bogat mož.

Morskega volka so ujeli pri Lukovu blizu Reke. Ujeti volk je 5½ m dolg in tehtal 2000 kg.

Morilec Czolgosz. Czolgosza, ki je napadel z dvakratnim strelom predsednika združenih severno-ameriških držav, Mac Kinleya, bodo dne 28. oktobra usmrtili z električnim strojem. Prosil je za pomiloščenje, a se je prošnja odbila.

Kmečki upor se je pričel v Siciliji v italijanskem kraljestvu. Uporni kmetje so davčna poslopja v Marsala in Paterno požgali.

Norca ne jemlji k hiši.

Narodna.

Nek oče blizu neke grajščine je imel tri sine, vsi trije so bili krepki; le najmlajši, Miško, je bil malo bušec, a prva dva Petrek in Pavel sta bila zdrava in močna na duhu in telesu.

Nek dan pride domači grof in hoče, da naj vsaj eden od te trojice gre k njemu služiti.

»Zakaj pa ne?« reče oča in ponudi najstarejšega Petra. Peter odide z grofom. Ko prideta v grad, pravi grof svojemu novemu slugi: »Le to gledaj, da te ne vidim nikdar čemernega, jeznega, hudega, tedaj bo vse dobro; če te pa vidim kedaj čemernega, jeznega, odrežem ti koj s škarpami konec nosa; a tudi tebi dam isto pravico do mojega nosa, ako bi mene čemernega, hudega

prej videl. Razumiš li? — A to bodi skrivnost med nama.

Dobro! služba se začne.

Drugo jutro že Peter zgodaj vstane ter dela med ostalimi hlapci. Bili so tudi mlatiči na škedenju.

Ob sedmi uri začne klicati grof k zajuterku po imenu mlatiče, sluge, samo Petra ne; temu pravi, naj gre na škedenj pazit. Tam naj sedi in pazi, da kdo česa ne bi odnesel. Vsi so lepo zajuterkovali, samo Petru nikdo ničesa ne reče in ne prinese. A od škedenja bi že moral na drugo delo. Pride poldan. Zopet kliče grof sluge in mlatiče vse po imenu, le Petra ne. Temu pravi: »Ti greš na škedenj, tam se vsedi na stolec, pa pazi. Vsi so se zopet najedli, a Peter ne dobi trohice, in že pa bi moral na drugo delo. Videvši grof Petra nekoliko pobitega, ga vpraša: »Saj menda nisi jezen, ali kali?« — »Ne!« reče Peter in dela dalje. Njemu se je krčil trebuh, da je bilo kaj, a ni si znal pomagati.

Pride večer. Zopet kliče grof svoje sluge in mlatiče vse po imenu, a Petra zopet ne, nego mu pravi: »Ti pa na škedenj, tam lepo pazi!«

Vsi so se navečerjali, samo Petru so bili še vse obroke na dolgu. »Zdaj pa spat! Jutri rano na noge! Peter, ti pa zunaj v slami leži in pazi!« ukaže grof. »Peter! saj nisi menda jezen, kali?«

Peter se ne more več premagati in bruhne. Jezen, jezen! In kdo bi ne bil? Samo delati ves dan, a jesti in piti pa nič? Zdaj potegne grof ostre škarje, in škrc! Konec nosa je bil proč.

»Pogodba je meni sveta reč, sicer pa mi je žal za tebe,« pravi grof.

Drugi dan je Peter že doma vstal s krvavim in tumpastim nosom; sicer pa ni povedal resnice, nego je djal, da je padel na nos, da krvavi in da ne more služiti dalje.

»Idi pa ti Pavlek! dosluži grofa,« pravi oče. On gre. Grof ga ljubeznjivo sprejme, in mu pravi: »Pavlek, le jeziti se ne! Tega ne smem videti. To naj bo pogodba in ob enem velika skrivnost med nama: Če bi ti mene videl poprej jeznega, slobodno mi konec nosa odškrneš, ako bi pa jaz tebe videl poprej jeznega, tedaj odškrnem jaz tebi konec nosa. Razumiš? — Jaz sem ti pohlevna stvar a tudi ti tako bodi.

Grof s Pavlekom ravno vse tako ravna, in ga zapelja ravno tako, kot Petreka v jezo, da mu potem odškrne kos nosa. Pavlek pride tudi ponoči domu s krvavečim nosom; a tudi on resnice ne pove, nego se izgovarja, da je v naglici z nosom v nekaj bušil, pa da takšen ne more več služiti. »No za božjo, voljo idi ti Miško, dosluži grofa,« pravi oče. Miško odide. Petrek in Pavlek sta se smejala na skrivnem, rekši, »ta bo pa prišel čisto brez nosa nazaj.« Grof tudi njega lepo sprejme. Pa tudi njemu reče: »Pri meni bo vse prav, samo jeziti se ne. Ako bi te videl jeznega,

pristrižem ti nos; a rečem ti, da ga smeš pristrižiti tudi ti meni, ako bi se pokazalo, da bi bil jaz poprej jezen, nego ti. Razumiš?»

»Dobro, dobro, vse razumim.«

Miško drugo jutro zaran vstane. Vsi sluge pridno delajo, a mlatiči od rana mlatijo. Pride 7. ura. Hajd k zajuterku, kliče grof vse sluge in mlatiče, le Miška ne, temu pravi: »Ti pa na škedenj, tam se vsedi in pazi, da ne bi kdo česa odnesel.« Miško gre z veseljem. Prišedši na škedenj, nagradi vrečo zrnja, pa hajd ž njim v krčmo! Miško pravi krčmarju: »Bi li mi dali zajuterk za to zrnje?«

»Rad! Dobiš jesti in piti zanj,« reče krčmar. Miško hitro opravi zajuterk, pa gre v škedenj na stolec sedet. Tam poje, žvižga, da je bilo veselo. Grof ga sliši, pride k njemu in pravi: »Zastonj bi bilo vprašati te, ako se jeziš?« Tako veselo poješ in žvižgaš. — »Bog ne daj, da bi se jezil,« odvrne sluga.

Pride poldan. Zopet zove grof vse sluge, le Miška ne, nego mu odkaže prazen stolec na škedenju, iz katerega naj pazi. Miško zopet nagradi vrečo z žitom, pa hajd v krčmo ž njim. Tam zopet dobi jesti in piti, kolikor hoče; pa smuk domov in še lepše poje in žvižga na škedenju.

Grof se čudi in tuhta. Še na večer ga hoče poslati.

Večer pride. Gospod zopet vse vabi k večerji, le samo Miška ne. »Ti boš zopet na škedenju pazil,« pravi gospod. Miško nagradi zopet vrečo žita, pa smuk v krčmo ž njim. Ko tam večerjo opravi, se urno vrne v škeden na stolec. Grof pride in zapove: »Le spat, le spat, pa rano na noge! Ti Miško pa vleži tukaj zunaj v slamo in pazi! Znaš?« — »Vse dobro, vse dobro. Razumim!« reče in poje veselo. »Miškec, ti si kaj vreden. Takega sluga še nisem imel. Saj se nič ne jeziš?« — »Bog ne daj,« odvrne sluga. »Kako tudi? Zajuterkoval sem dobro, obedoval še boljše in večerjal prav dobro v krčmi, za tri vreče žita; saj menda niste hudi, gospod grof?« Ta se za ušesi čoha, a kaj hoče reči? Nos bi šel; a kako more grof brez nosa biti? To bi bilo grdo. Grof trpi in tuhta.

Neki dan gre grof na sejem in pravi Mišku:

»Ti delaj to, kaj boš videl delati pri sosedu.«

»Dobro.« Miško pogleda k sosedu, pa vidi tam pokrivača, ki zmetava staro streho na tla, da bi novo slamo potem privezal. A Miško hajd na grad. Pomeče vso opeko na tla, da je grof komaj prišel čez črepinje v grad.

»Kaj si le napravil,« vpraša grof Miška, »za božjo voljo!«

»Vse tako, kot pri sosedu,« se odreže Miško.

»Zdaj mora biti novi črep!« Grof po gradu hodi, z glavo pomajuje, šentuje na tihem, glasno si ne upa, sicer se znebi nosa. Nič družega ne pomaga,

nego kupiti nekoliko tisoč črepa, pa mu zidarji vse zopet vredijo.

Grof se odpravi zopet od doma in pravi Mišku: »Napravi mi prijeten pot od grada do pristave (marofa), tako, da stopim edenkrat na mehko, pa zopet na trdo, pa na mehko, pa zopet na trdo.«

»Dobro, dobro!« Miškova domišlija je bila hitra, živahna.

Grof je imel mnogo ovac. Teh Miško več pokolje, pa napravi iz njih tla. Edno obrne gori, a s trebuhom doli, a drugo zopet na robe, s trebuhom gori, a s hrbtom doli in tako naprej do grada, pa vse malo posiplje. Ako grof stopi na hrbet ovce, bilo je trdo, ako pa stopi na trebuh, bilo je mehko.

Grof pride. Pogleda si novo napravljeno cesto in poskuša iti: Trdo, mehko, trdo, mehko — in sploh tako naprej. Ali ko cesto malo preišče, o jej, o jej! Vse strele je imel na mislih, ali kaj če? Jeziti se, si ne upa. Trpeti! Zakaj si norca k hiši gnal! Zopet grof odide. Pri odhodu pravi Mišku: »Osnaži mi lepo vranca konja, dokler ne pridem.« Grof odide, a Miško na delo. Zakolje konja vranca, pa ga razpravlja, snaži, kot mesar svinjo.

Grof pride in vpraša Miška, kako je? — »Vse jako dobro. Pogledajte!« Grof pogleda. »Za Boga milega! Zdaj je konec potrpežljivosti. Kolne, vraguje, vse strele kliče na Miška, a ta čisto mirno stoji in posluša, nazadnje vendar vpraša: »Gospod grof, kaj ste jezni?« »No osel, kaj ne bi jezen bil? Ti me spraviš na berača. Zrnje si mi znosil, ovac si toliko poklal, opeko si mi zmetal iz grada, a zdaj si zaklal še vranca konja! Da te!

A Miško na to: »Gospod, nos sem, moj je! Držim se pogodbe.« Škre!

Tedaj, ne goni norca k hiši!

L. J.



V MARIJINEM CELJU.

Zgodovinske in potopisne črtice.

Spisal in izdal s pridigami, katere je imel v Marijinem Celju, dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Mariboru.

Knjiga obsega 173 strani v 8°.

Cena je 60 vin., po pošti 70 vin.

Razposilja se samo proti predplačilu; denar se tudi lahko pošlje v znamkah.

Dobi se

15

v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.



Zavarovanje pogrebnih stroškov

(vpisano pri visokem c. kr. znotranjem ministerstvu
z dne 9. junija 1895, št. 4265.) 441 6-1

Razred	I.	II.	III.	IV.	V.
zavarovana vsota	50	100	200	300	400 K
mesečna plača	20	40	80	120	160 v

Vpisuje se vsakega predpoldne od pol 9. do 12. ure in v delavniških popoldnevih od 2. do 7. ure. — Slavnemu občinstvu se najuljudniše priporoča

agentura v Mariboru, Zofijni trg št. 3,
leve stopnice, drugo nadstropje. 12

Jeruzalemsko romanje.

Spisal profesor J. Zidanšek.

Knjiga zanimivo opisuje potovanje v Jeruzalem, sveto deželo in šege sedanjih prebivalcev. Krasita jo dve sliki. Obsega 207 strani v 8^o.

Cena knjige: broširana 70 vinarjev, kartonirana 90 vinarjev, v platno vezana 1 krono 20 vin.; s pošto 10 vin. več.

Razpošilja se samo proti predplačilu. Denar se lahko pošilja tudi v znamkah. — Naročuje se pri pisatelju, ali pa v tiskarni Sv. Cirila v Mariboru. 14

Najcenejše

5 8-6

dobro in sveže špecerijsko blago, kakor sladkor, kava, riž, ogrska pšenična moka, — potem tudi grablje, vile, lopate, jerbasi i. t. d. se dobe v trgovini **J. Sirka**, poprej **Holasek**, **Maribor**, glavni trg, rotovž.

Na prodaj

lepo posestvo, ker je oddaljeno od domačih posestev 1 uro. Vinograd se dela. Redi se lahko do 10 glav živine, kakor do 30 svinj. Hosta nad poslopjem. Celo posestvo je skupaj, ni razkosano in je blizu podružnice v Pečicah. Cena 8000 K. Takoj je plačati 3000 do 4000 K. Drugo ostane lahko vknjiženo. Kupec naj se takoj oglasi, sicer se bode dalo v najem posestvo. 13 3-1

Ana Skerbec, na Pokleku pri Podstredu.

Vsled ugodnega nakupa iz neke konkurzne zaloge blaga

bom razprodal isto pod fabriškimi cenami in priporočam zlasti sledeče reči:

Ker se sezona h koncu nagiba:

Perkal, se sme prati	meter po	15—20 kr.
levantin, lepi vzorci	" "	20—26 "
platno z debelimi nitmi	" "	22—26 "
cefir za obleko	" "	15—20 "
atlas satin, franc. črn	" "	25—35 "

Čudovito po ceni.

Velourbarhent za suknje v lepih vzorcih	meter po	26 kr.
---	----------	--------

Velika zaloga

blaga za obleko, dvojne širokosti	meter po	20—30 kr.
dijagonal, ševiot dvojne širokosti	" "	35—45 "
begé v vseh barvah	" "	30—35 "
modno blago, čista volna	" "	45—55 "
gladko modno blago v različnih barvah		
130 cm široko	" "	80 "
črni kašmir	" "	50—65 "
črno modno blago, desinirano	" "	35—45 "
ševiot (Schotten)	" "	75 "
mohair črn	" "	85 "

Dokler je kaj v zalogi:

150 kosov sukna za žensko obleko, gladek in kariran, 100 cm širok meter po 26 kr.
najboljša prilika, oskrbeti se za jesen.

Senzacionalno:

Svilnato blago za suknje	meter	od	do
črno	gld.	1—	1-25
blago za gospode	"	—65	—90
kangarn za gospode	"	2-30	1-80
loden iz Inomosta	"	1-10	1-80
pristno angleško blago za gospode	"	2-20	3—
blago za hlače, dvojne širokosti	"	—40	—60
blago za dečke, se da prati	"	—25	—35
platno za žimnice	"	—45	—55
platneni robci, ducat	"	1-20	1-50

Najboljša priložnost za domačo opravo.

Šifon, v vseh širokosti	meter po	15—25 kr.
damast, lepo pisan	" "	25—30 "
platno za postelje, v vseh širokosti	" "	45—65 "
prtnina, dobre kakovosti	" "	14 "
vojaško platno najboljšo	" "	16 "
molinos za spodnje hlače	" "	15 "

Dobra priložnost za nakup, blagovolite se prepričati!

Flanelni barhent za ženske in otroke, se sme prati 18 kr.; 100 kosov platna iz Rumburga, na solncu beleno, 1/8 široko, kos po 23 metrov, komad 4-50 do 5-50 gld.; več 100 kosov modercev za gospe „Stefanie“ 50—90 kr.; predpasniki 20—35 kr.; zastori iz jute, komad 1 gld.; mizne preproge iz jute, komad 70—80 kr.; posteljne preproge od 90 kr. do 1 gld.; zastori iz čipk, meter 20—28 kr.; srajce za gospode in gospe 60—80 kr.; srajce po sistemu „Jäger“ komad 50 kr.; nogavice za gospode 10 kr.; odeje iz flanel kom. od 1—1-50 gld.; odeje iz atlas-satina 3-50 gld.; prevleke za odeje 80 kr.; ostanki za vsako ceno

ter vse potrebno za krojače in šivilje.

Prodaja se le v Mariboru na glavnem trgu št. 16

zraven lekarne.

16 4-1